

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

VITAN KANN FORÐA VANLUKKU

Sunnudagin verða aftur blómutyssi lögð út fyri at minnst tey, ið lótu lív á føroysku vegunum. Ein vakur síður, ið Ingi Gunnarsson úr Havn hevur tikið stig til og røkt síðstu 15 árin.

Í hvørjari vanlukku eru lagnur, men í hvørjari vanlukku eru eisini nógvir ósvaraðir spurningar:

– Hvat hendi, hví hendi tað, og kundi nakað verið gjørt øðrvísi?

Í okkara grannalondum taka fakfólk sær av at svara hesum spurningum, hvørja ferð ein álvarsom vanlukka hevur verið. Á sama hátt sum skaðanevndir lýsa vanlukkur á sjógvi og í luftini, so lýsir ein skaðanevnd vanlukkur í ferðsluni.

Síðstu 12 árin hava ikki færri

enn tvey álit eftirlýst, at vit eisini í Føroyum fáa eina skaðanevnd til ferðsluvanlukkur.

Harumframt hevur løgtingið samtykt at seta nullhugsjónina inn í ferðslulógina.

Flestu eru samd um, at síðstu árin eru ábøtur gjørdar. Vegirnir og bilarnir eru tryggari, og eisini verður nógv gjørt fyri at upplýsa um vandan í ferðsluni. Men hvussu kunnu vit røkka nullhugsjónini, at eingin skal doyggja ella koma álvarsliga til skaða í ferðsluni, tá vit ikki vita út í æsir orsøkirnar til ferðsluvanlukkur?

Tá vit ikki vilja fáa til vega nýggja vitan, sum kann brúkast til at bøta um ferðslutrygdina og fyrirbyrgja

vanlukkur á vegunum.

Síðani fyrsta ferðsluvanlukkan kravdi mannalív á Varmakeldueiði í 1928 eru 281 fólk deyð í ferðsluni á føroysku vegunum – 202 menn og 79 kvinnur – síðani seinasta minningardagin fyri einum ári síðani er tíbetur eingin deyður. Men harumframt koma allar tær vanlukkur gjøgnum árin, ið hava havt við sær álvarsaman fólkaskaða.

Heilt afturi í 2003 vísti álitid »Ávegis til Nullhugsjónina«, at ferðsluvanlukkur og óhapp kostaðu samfelagnum 193 millónir krónur – um árið!

Aftur at køldu tølunum koma so lagnurnar og djúpu, menniskjaligu sárin.

Vit vita væl, at orsøkin til eina ferðsluvanlukku mangan er eitt

persónligt mistak. Menniskju gera mistøk. Men tá vit ikki vilja kanna niður í smálutir, hvør orsøkin var til ferðsluvanlukkuna, so gerst vegurin móti nullhugsjónini óneyðuga langur.

Tað er ein raðfesting, um vit vilja hava eina skaðanevnd at kanna ferðsluvanlukkur. Tann viljin hevur so ikki verið til staðar enn.

Og tað er tíverri beinleiðis í andsøgn við løgtingssamtyktina frá apríl 2006, tá null hugsjónin varð sett inn í ferðslu lógina.

281 fólk eru deyð í føroysku ferðsluni síðani 1928

Sea Shepherd-fólk skulu boða frá grind ella fáa tey 25.000 kr í bót

Tá ið onkur sær eina grind, hava tey skyldu at boða myndugleikunum frá.

Tað staðfestir Andras Kristiansen, deildarstjóri í Fiskimálaráðnum.

Týsdagin skrivaði in.fo, hvussu Sea Shepherd royndi at ræða útlandsk ferðafólk. Felagsskapurin sigur, at eftir nýggju grindalógini kann tann, sum sær eina grind, uttan at boða frá tí, verða settur fastur í tvey ár og fáa 25.000 krónur í bót.

Andras Kristiansen staðfestir, at øll, sum síggja eina grind, hava skyldu at boða frá.

Tað stendur beinleiðis í grein trý í nýggju grindalógini.

Har stendur:

Tá grind ella aðrir smá-hvalir, sum lógliga kunnu avlívast, eru funnin á sjóumveldinum ella innari, skulu grindaboð beinanvegin boðast sýslumanni, uttan mun til um grindin er sædd av fólki á báti ella skipi, í tyrlu ella flogfari ella fólki á landi.

Sjóðkið kring grindina er at rokna sum grindarakstrarøki ein fjórðing í allar ættir, og er undir lögðømi hjá sýslumanninum og grindaformonnunum.

Men Andras Kristiansen

staðfestir, at tað stóð eisini í kunngerðini um grind, at øll, sum sóu eina grind, høvdu skyldu til at boða frá.

– Sostatt hevur tað verið soleiðis í nógv ár, at tann, sum sær eina grind, hevur skyldu at boða frá, sigur hann.

Hetta er sostatt eisini galdandi fyri útlandsk ferðafólk – og fyri limirnar í Sea Shepherd, sum standa tað mesta av sólarkringinum og hyggja og kika út í havsbrúnna.

Andras Kristiansen sigur, at tað einasta, sum er nýtt í nýggju grindalógini er, at nú hava eisini tey skyldu at rópa grindaboð, sum síggja eina grind úr luftini, ella úr tyrlu ella úr flogfarið.

Men samstundis er tað eisini nýtt, at nú er ein beinleiðis revsing nevnd í grindalógini

fyri, hvussu brot á lógina skulu revsast.

Víst verður á í grindalógini, at mesta vanliga revsingin fyri at bróta hana, verður ein bót, men í serstøkum førum, har skerpandi umstøður gera seg galdandi, kann revsingin herðast til fongsul í upp til tvey ár.

Og tað stendur eisini, at eitt brot, sum kann revsast, er at síggja eina grind, uttan at boða frá tí.

Og vinnunevndin hjá løgtinginum staðfestir í sínum álit, at minsta bótin eigur at vera 25.000 krónur, og tað hevur Løgtingið samtykt.

Tað hevur ikki eydnast at fáa eina viðmerking frá ákærvaldinum, sum eru tey hjá lögregluvaldinum, sum svara spurningum um grindalógina.

Før-oyskt fyri allar út-lendingar

HEDIN MORTENSEN
KJAK SÍÐA 14

Loks-ins sóu tey ljósið

ELSEBETH MERCEDIS
GUNNLEYGSDÓTTIR
KJAKSÍÐA 14

Minnast tey deyðu í ferðsluni sunnudagin

Sunnudagin 5. juli er dagurin, har vit steðga á og minnst tey, sum doyðu í ferðsluni og tey, sum liva við missinum.

Síðani Minningardagin í fjør er eingin deyður sambært skrásetingunum hjá Ráðnum fyri Ferðslutrygd.

– Í 2014 doyðu fyra í ferðsluni, ein kvinna og trý menn, skrivur Ferðslutrygd.

Verður samanborið við okkara grannalond seinastu árin, eru flest deyð í ferðsluni í Føroyum í mun til fólkatalið. Í Danmark, Norgei og Svøríki eru umleið 3-3,7 deyð seinastu árin fyri hvørjar 100.000 íbúgvar. Hjá okkum er talið fyri 2014 gott 8 deyð pr. 100.000.

Higartil eru 281 føroyingar deyðir á føroysku vegunum. Tað er vanlukkuligt at missa fólk í ferðsluni fyri eitt samfelag – og í einum lítlum samfelagi sum Føroyar, verða øll ávirkað. Fyri at fáa broytt gongdina krevst, at allir viðkomandi partar eru tilvitaðir og raðfesta sín leiklut í ferðslutrygdini.

Tíðliga sunnumorgunin fara sjálvboðin, teirra mill-

um limir í felagnum Føroya Ellisakfør, runt at leggja blómutyssi út, har ferðsluvanlukkur, sum hava kravt mannalív, hendu. Í kirkjum og samkomum verður evnið stundum tikið upp hendan dag.

Endamálið við tiltakinum er í fyrsta lagi at fyrirbyrgja ferðsluvanlukkum og í øðrum lagi at fáa okkum øll at steðga á eina løtu og hugsa um tey, vit hava mist og tey, sum sita eftir.

Tiltakið er stuðlað av Ráðnum fyri Ferðslutrygd, fyrirkømt og einstaklingum. Tað var Ingi Gunnarsson, sum fyrstu ferð í 2000 tók stig til at leggja út blómutyssi fyri á stillfóran hátt at minnst tey, ið lótu lív á føroysku vegunum. Hann samskipar framhaldandi tiltakið í samstarvi við sjálvbodna arbeiðsmegi.